HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

12 decembrie 2019*

„Trimitere preliminară – Controale la frontiere, azil și imigrare – Politica privind imigrarea – Directiva 2003/86/CE – Dreptul la reîntregirea familiei – Condiții necesare pentru exercitarea dreptului la reîntregirea familiei – Noțiunea de «motive de ordine publică» – Respingerea unei cereri de intrare și de ședere a unui membru al familiei – Retragerea sau refuzul reînnoirii unui permis de ședere al unui membru al familiei”

În cauzele conexate C-381/18 și C-382/18,

având ca obiect două cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Raad van State (Consiliul de Stat, Țările de Jos), prin deciziile din 6 iunie 2018, primite de Curte la 11 iunie 2018, în procedurile

G. S. (C-381/18),

V. G. (C-382/18)

împotriva

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședintă a Curții, domnii M. Safjan și L. Bay Larsen (raportor), și doamna C. Toader, judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: doamna C. Strömhol m, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 2 mai 2019,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru G. S., de M. Strooij și de J. Hoftijzer, advocaten;

– pentru V. G., de V. Sarkisian și de N. Melehi, advocaten;

– pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman, de L. Noort, de A. M. de Ree și de J. M. Hoogveld, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: neerlandeza.

– pentru guvernul german, inițial de T. Henze și de R. Kanitz, ulterior de R. Kanitz, în calitate de agenți;

– pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

– pentru Comisia Europeană, de C. Cattabriga și de G. Wils, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 iulie 2019,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei (JO 2003, L 251, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 164).

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor litigii între G. S. (cauza C-381/18) și V. G. (cauza C-382/18), pe de o parte, și Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (secretarul de stat pentru justiție și securitate, Țările de Jos, denumit în continuare „secretarul de stat”), pe de altă parte, în legătură cu legalitatea, pe de o parte, a unei decizii prin care s-a refuzat reînnoirea permisului de ședere acordat lui G. S. în scopul reîntregirii familiei și prin care s-a procedat la retragerea retroactivă a acestui permis de ședere, precum și, pe de altă parte, a unei decizii prin care s-a respins cererea formulată de V. G. de acordare a unui permis de ședere în scopul reîntregirii familiei.

Cadrul juridic

Directiva 2003/86

3 Considerentele (2) și (14) ale Directivei 2003/86 au următorul cuprins:

„(2) Măsurile privind reîntregirea familiei ar trebui adoptate în conformitate cu obligația de protecție a familiei și de respectare a vieții de familie, care este consacrată în numeroase instrumente de drept internațional. Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și respectă principiile recunoscute în special de articolul 8 din Convenția europeană [pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950] și de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

[…]

(14) În special, persoana care dorește să i se acorde dreptul de reîntregire a familiei nu ar trebui să reprezinte o amenințare la adresa ordinii publice și a siguranței publice. Noțiunea de ordine publică se poate referi la o condamnare pentru o infracțiune gravă. În acest context, trebuie menționat faptul că noțiunile de ordine publică și de siguranță publică se referă, de asemenea, la cazurile în care un resortisant al unei țări terțe face parte dintr-o asociere care susține terorismul, care susține o asociere de acest tip sau care are aspirații extremiste.”

4 Potrivit articolului 2 litera (c) din această directivă, „susținătorul reîntregirii” este definit ca fiind „un resortisant al unei țări terțe care are reședința în mod legal într-un stat membru și care solicită reîntregirea familiei sau ai cărui membri de familie solicită reîntregirea”.

5 Articolul 3 alineatul (3) din aceeași directivă prevede:

„Prezenta directivă nu se aplică membrilor familiei unui cetățean al Uniunii.”

6 Articolul 4 alineatul (1) din aceeași directivă prevede că statele membre autorizează intrarea și șederea, în conformitate cu aceasta și sub rezerva respectării condițiilor prevăzute de capitolul IV, precum și la articolul 16, a membrilor familiei pe care acesta îi enumeră.

7 Articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/86 prevede:

„(1) Statele membre pot respinge cererea de intrare și de ședere a unuia dintre membrii familiei din motive de ordine publică, de siguranță publică sau de sănătate publică.

(2) Statele membre pot retrage permisul de ședere al unui membru al familiei sau pot refuza să îl reînnoiască din motive de ordine publică, de siguranță publică sau de sănătate publică.

Atunci când iau o astfel de decizie, statele membre țin seama, în afară de articolul 17, de gravitatea sau de natura atingerii la adresa ordinii publice sau a siguranței publice comise de membrul familiei sau de pericolul pe care îl poate reprezenta respectiva persoană.”

8 Articolul 17 din această directivă are următorul cuprins:

„Statele membre țin seama în mod adecvat de natura și soliditatea legăturilor de familie ale persoanei și de durata rezidenței sale în statul membru, precum și de existența unor legături familiale, culturale sau sociale cu țara de origine, în cazul respingerii unei cereri, al retragerii sau al refuzului de reînnoire a permisului de ședere, precum și în cazul luării unei măsuri de îndepărtare a susținătorului reîntregirii sau a membrilor familiei sale.”

Directiva 2004/38/CE

9 Articolul 27 alineatul (2) din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO 2004, L 158, p. 77, rectificări în JO 2004, L 229, p. 35, și în JO 2005, L 197, p. 34, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 56), prevede:

„Măsurile luate din motive de ordine publică sau siguranță publică respectă principiul proporționalității și se întemeiază exclusiv pe conduita persoanei în cauză. Condamnările penale anterioare nu pot justifica în sine luarea unor asemenea măsuri.

Conduita persoanei în cauză trebuie să constituie o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății. Nu pot fi acceptate motivări care nu sunt direct legate de caz sau care sunt legate de considerații de prevenție generală.”

Litigiile principale și întrebările preliminare

Cauza C-381/18

10 La 8 aprilie 2009, lui G. S., resortisant al unei țări terțe, i s-a eliberat, în Țările de Jos, în temeiul dispozițiilor naționale privind reîntregirea familiei, un permis de ședere în calitate de „partener” al unui susținător al reîntregirii. Acest permis a fost reînnoit pentru perioada cuprinsă între 9 martie 2010 și 28 august 2014.

11 La 17 august 2012, G. S. a fost condamnat în Elveția la o pedeapsă cu închisoarea de patru ani și trei luni pentru participarea la trafic de stupefiante, pentru fapte care au avut loc înainte de 4 septembrie 2010.

12 Acesta a depus ulterior o cerere de reînnoire a permisului său de ședere în Țările de Jos.

13 La 24 septembrie 2015, secretarul de stat a respins această cerere din motive de ordine publică. De asemenea, acesta a retras, cu efect retroactiv de la 4 septembrie 2010, permisul de ședere de care beneficia G. S. și i-a aplicat o interdicție de intrare.

14 Pentru a adopta aceste decizii, secretarul de stat s-a întemeiat pe un cadru de evaluare de drept național care permite retragerea unui permis de ședere sau refuzul reînnoirii acestuia atunci când persoana în cauză a fost condamnată la o pedeapsă suficient de importantă în raport cu durata șederii sale legale în Țările de Jos. În plus, secretarul de stat a efectuat evaluarea comparativă a intereselor persoanei respective și ale partenerului său cu interesul general legat de protecția ordinii publice.

15 În urma unei contestații formulate de G. S., secretarul de stat, printr-o decizie din 21 octombrie 2016, a admis calea de atac a acestuia în ceea ce privește interdicția de intrare și a declarat că G. S. nu putea locui în mod legal pe teritoriul Țărilor de Jos. În rest, secretarul de stat și-a menținut deciziile inițiale.

16 G. S. a introdus o acțiune împotriva deciziei secretarului de stat la rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, sediul din Amsterdam, Țările de Jos). Prin hotărârea din 3 februarie 2017, această instanță a anulat decizia din 24 septembrie 2015, în măsura în care prin aceasta se aplicase o interdicție de intrare, și decizia din 21 octombrie 2016, în măsura în care în aceasta se declarase că G. S. nu putea locui în mod legal pe teritoriul Țărilor de Jos. În schimb, ea a declarat în rest acțiunea respectivă ca fiind neîntemeiată.

17 G. S. a declarat apel împotriva acestei hotărâri la instanța de trimitere.

18 Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă, pentru a se prevala în mod întemeiat de motive de ordine publică, în sensul articolului 6 alineatul (2) din Directiva 2003/86, autoritatea competentă trebuie să stabilească faptul că conduita individuală a resortisantului unei țări terțe în cauză reprezintă o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății.

19 Aceasta arată că o astfel de cerință ar putea decurge din soluțiile reținute de Curte în Hotărârea din 11 iunie 2015, Zh. și O. (C-554/13, EU:C:2015:377), în Hotărârea din 24 iunie 2015, T. (C-373/13, EU:C:2015:413), și în Hotărârea din 15 februarie 2016, N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84), precum și din încadrarea marjei de manevră a statelor membre în aplicarea Directivei 2003/86, astfel cum reiese aceasta în special din Hotărârea din 4 martie 2010, Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117).

20 În aceste condiții, în raport în special cu considerentul (2) al Directivei 2003/86 și cu Hotărârea din 27 iunie 2006, Parlamentul/Consiliul (C-540/03, EU:C:2006:429), s-ar putea considera că aplicarea acestei directive trebuie efectuată în cadrul definit de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, căreia i-ar corespunde practica națională.

21 În aceste condiții, Raad van State (Consiliul de Stat, Țările de Jos) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 6 alineatul (2) din Directiva [2003/86] trebuie interpretat în sensul că decizia de a retrage sau de a refuza reînnoirea permisului de ședere al unui membru al familiei din motive de ordine publică trebuie motivată prin faptul că conduita personală a membrului familiei în cauză reprezintă o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății?

2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, care sunt condițiile de motivare care trebuie aplicate, în temeiul articolului 6 alineatul (2) din Directiva [2003/86], deciziei de a retrage sau de a refuza reînnoirea permisului de ședere al unui membru al familiei din motive de ordine publică?

Articolul 6 alineatul (2) din Directiva [2003/86] trebuie interpretat în sensul că se opune unei practici naționale potrivit căreia permisul de ședere al unui membru de familie poate fi retras sau reînnoirea acestuia poate fi refuzată din motive de ordine publică dacă pedeapsa sau măsura la care a fost condamnat membrul de familie în cauză este suficient de importantă în raport cu durata șederii sale legale în Țările de Jos […], realizându-se astfel, pe baza criteriilor stabilite în Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 2 august 2001, Boultif împotriva Elveției (CE:ECHR:2001:0802JUD005427300), și în Hotărârea Curții Europene a Drepturilor din 18 octombrie 2006, Üner împotriva Țărilor de Jos (CE:ECHR:2006:1018JUD004641099), o evaluare comparativă a intereselor membrului de familie în cauză de a-și exercita dreptul la reîntregirea familiei în Țările de Jos, pe de o parte, și a interesului statului neerlandez de a proteja ordinea publică, pe de altă parte?”

Cauza C-382/18

22 În cursul anilor 1999-2011, V. G., resortisant al unei țări terțe, a avut reședința în Țările de Jos, în parte în mod legal.

23 În această perioadă, V. G. a făcut obiectul a patru condamnări penale la o pedeapsă care constă în prestarea unei munci sau într-o amendă pentru furt dintr-un magazin și pentru conducere în stare de intoxicație. În luna iunie 2011, el a fost predat autorităților armene pentru presupusa săvârșire a unor infracțiuni prevăzute de legislația privind stupefiantele.

24 La 28 iulie 2016, soția lui V. G., resortisantă neerlandeză, a depus o cerere de acordare în favoarea lui V. G. a unui permis de ședere, în temeiul legislației privind reîntregirea.

25 La 19 septembrie 2016, secretarul de stat a respins această cerere din motive de ordine publică.

26 Pentru a adopta această decizie, secretarul de stat s-a întemeiat pe un cadru de evaluare de drept național care permite să se refuze intrarea unui resortisant al unei țări terțe în scopul reîntregirii familiei dacă a fost condamnat la o pedeapsă care constă în prestarea unei munci sau într-o amendă pentru săvârșirea unei infracțiuni, inclusiv în cazul în care această infracțiune a fost săvârșită în urmă cu mai mult de cinci ani, dacă persoana în discuție se afla în stare de recidivă. În plus, secretarul de stat a efectuat evaluarea comparativă a intereselor persoanei respective și a interesului general legat de protecția ordinii publice.

27 În urma unei contestații formulate de V. G., secretarul de stat a menținut decizia sa inițială printr-o decizie din 6 februarie 2017.

28 V. G. a introdus o acțiune împotriva acestei decizii la rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, sediul din Amsterdam). Prin hotărârea din 23 iunie 2017, instanța menționată a respins această acțiune.

29 V. G. a declarat apel împotriva acestei hotărâri la instanța de trimitere.

30 Raad van State (Consiliul de Stat) arată că, în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) din Directiva 2003/86, situația în discuție în litigiul principal nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive, din moment ce soția lui V. G. are cetățenie neerlandeză.

31 Această instanță subliniază însă că articolul 6 din directiva menționată trebuie să i se aplice, prin analogie, lui V. G., în măsura în care dreptul neerlandez prevede că, atunci când, precum în speță, legislația și reglementarea neerlandeze nu fac distincție între o situație care intră sub incidența dreptului Uniunii și o situație care nu intră sub incidența acestui drept, dispozițiile relevante ale dreptului menționat se aplică în mod direct și necondiționat situației interne.

32 Din acest motiv, instanța de trimitere consideră că interpretarea articolului 6 din Directiva 2003/86 este decisivă pentru soluționarea litigiului principal. Având în vedere Hotărârea din 18 octombrie 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), ea ridică însă problema competenței Curții de a răspunde la întrebări privind acest articol într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal.

33 În cazul unui răspuns afirmativ, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă, pentru a se prevala de motive de ordine publică, în sensul articolului 6 alineatul (1) din această directivă, autoritatea competentă trebuie să stabilească faptul că conduita personală a resortisantului unei țări terțe reprezintă o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății.

34 Aceasta arată că o astfel de cerință ar putea decurge din jurisprudența Curții menționată la punctul 19 din prezenta hotărâre.

35 În aceste condiții, Hotărârea din 19 decembrie 2013, Koushkaki (C-84/12, EU:C:2013:862), și Hotărârea din 4 aprilie 2017, Fahimian (C-544/15, EU:C:2017:255), ar sugera că un standard mai flexibil este aplicabil atunci când sunt în discuție aprecieri complexe, cum este cazul atunci când trebuie să fie adoptată o decizie privind intrarea unui resortisant al unei țări terțe pe teritoriul statelor membre.

36 În aceste condiții, Raad van State (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Având în vedere articolul 3 alineatul (3) din Directiva [2003/86] și Hotărârea din 18 octombrie 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), este Curtea competentă să răspundă la întrebări preliminare ale instanței neerlandeze referitoare la interpretarea unor dispoziții ale acestei directive într-un litigiu privind o cerere de intrare și de ședere formulată de un membru al familiei unui susținător al reîntregirii, care are cetățenie neerlandeză, dacă această directivă a fost declarată în dreptul neerlandez ca fiind aplicabilă în mod direct și necondiționat acestui tip de membri de familie?

2) Articolul 6 alineatul (1) din Directiva [2003/86] trebuie interpretat în sensul că decizia de respingere a unei cereri de intrare și de ședere formulate de un membru de familie din motive de ordine publică trebuie motivată prin faptul că conduita personală a membrului de familie în cauză reprezintă o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății?

3) În cazul unui răspuns negativ la întrebarea 2, care sunt condițiile de motivare care trebuie aplicate, în temeiul articolului 6 alineatul (1) din Directiva [2003/86], deciziei de respingere a unei cereri de intrare și de ședere formulate de un membru de familie din motive de ordine publică?

Articolul 6 alineatul (1) din Directiva [2003/86] trebuie interpretat în sensul că se opune unei practici naționale potrivit căreia o cerere de intrare și de ședere formulată de un membru de familie poate fi respinsă din motive de ordine publică, pe baza unor condamnări din timpul unei șederi anterioare pe teritoriul statului membru respectiv, realizându-se astfel, pe baza criteriilor stabilite în Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 2 august 2001, Boultif împotriva Elveției (CE:ECHR:2001:0802JUD005427300), și în Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 18 octombrie 2006, Üner împotriva Țărilor de Jos (CE:ECHR:2006:1018JUD004641099), o evaluare comparativă a intereselor membrului de familie și susținătorului reîntregirii în cauză de a-și exercita dreptul la reîntregirea familiei în Țările de Jos, pe de o parte, și a interesului statului neerlandez de a proteja ordinea publică, pe de altă parte?"

37 Prin decizia președintelui Curții din 3 iulie 2018, cauzele C-381/18-C-382/18 au fost conexate pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare în cauza C-382/18

38 Prin intermediul primei întrebări în cauza C-382/18, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Curtea este competentă, în temeiul articolului 267 TFUE, să interpreteze articolul 6 din Directiva 2003/86 într-o situație în care o instanță este chemată să se pronunțe cu privire la o cerere de intrare și de ședere formulată de un resortisant al unei țări terțe, membru al familiei unui cetățean al Uniunii care nu și-a exercitat dreptul de liberă circulație, atunci când această dispoziție a devenit aplicabilă unei astfel de situații, în mod direct și necondiționat, în temeiul dreptului național.

39 Trebuie să se arate, pe de o parte, că articolul 2 litera (c) din Directiva 2003/86 precizează că sintagma „susținător al reîntregirii" vizează în mod necesar un resortisant al unei țări terțe și, pe de altă parte, că articolul 3 alineatul (3) din directiva amintită prevede că aceasta nu se aplică membrilor familiei unui cetățean al Uniunii (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctul 29).

40 Legiuitorul Uniunii nu a prevăzut, așadar, aplicarea directivei menționate în privința unui resortisant al unei țări terțe membru de familie al unui cetățean al Uniunii care nu și-a exercitat dreptul la liberă circulație, precum reclamantul din litigiul principal, aspect pe care îl confirmă, de altfel, lucrările pregătitoare ale Directivei 2003/86 (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctul 30, precum și jurisprudența citată).

41 Reiese însă dintr-o jurisprudență constantă a Curții că aceasta este competentă să se pronunțe asupra unei cereri de decizie preliminară referitoare la dispoziții de drept al Uniunii în cazuri în care, deși situația de fapt din litigiile principale nu intră direct în domeniul de aplicare al acestui drept, dispozițiile dreptului menționat au devenit aplicabile în temeiul dreptului național ca urmare a unei trimiteri efectuate de acesta din urmă la conținutul acelor dispoziții (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctul 31, precum și jurisprudența citată).

42 Într-adevăr, în asemenea cazuri, există un interes cert al Uniunii ca, pentru evitarea unor viitoare divergențe de interpretare, dispozițiile preluate din dreptul Uniunii să primească o interpretare uniformă (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctul 32, precum și jurisprudența citată).

43 Astfel, interpretarea de către Curte a unor dispoziții de drept al Uniunii în situații care nu intră în domeniul de aplicare al acestora se justifică atunci când dispozițiile menționate au devenit aplicabile în mod direct și necondiționat în asemenea situații în temeiul dreptului național pentru a se asigura un tratament identic acestor situații și situațiilor care intră în domeniul de aplicare al respectivelor dispoziții (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctul 33, precum și jurisprudența citată).

44 În speță, instanța de trimitere, singura competentă să interpreteze dreptul național, în cadrul sistemului de cooperare judiciară stabilit de articolul 267 TFUE (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctul 34, precum și jurisprudența citată), a precizat că rezultă din dreptul neerlandez că, atunci când, precum în cauza principală, legiuitorul național supune aceleiași norme o situație care intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii și o situație care nu intră în domeniul de aplicare al acestui drept, situațiile respective trebuie să facă obiectul unui tratament identic. Instanța menționată a dedus de aici că, în temeiul dreptului neerlandez, este ținută să aplice în această cauză articolul 6 din Directiva 2003/86.

45 În aceste condiții, trebuie să se considere că, astfel cum arată de asemenea guvernul neerlandez, dispoziția menționată a devenit aplicabilă, în mod direct și necondiționat, în temeiul dreptului neerlandez, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, și că există, așadar, un interes cert al Uniunii ca Curtea să se pronunțe cu privire la cererea de decizie preliminară în cauza C-382/18.

46 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție de împrejurarea că articolul 3 alineatul (3) din Directiva 2003/86 exclude în mod expres situațiile de natura celor în discuție în litigiul principal în cauza C-382/18 din domeniul de aplicare al acestei directive, din moment ce din jurisprudența Curții reiese că o astfel de împrejurare nu este de natură să repună în discuție competența Curții de a se pronunța asupra unei cereri de decizie preliminară în cadrul definit de jurisprudența constantă a Curții amintită la punctele 41-43 din prezenta hotărâre (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctele 36-43, Hotărârea din 7 noiembrie 2018, K și B, C-380/17, EU:C:2018:877, punctul 40, precum și Hotărârea din 13 martie 2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, punctele 40-42).

47 Într-adevăr, jurisprudența amintită la punctele 41-43 din prezenta hotărâre urmărește tocmai să permită Curții să se pronunțe cu privire la interpretarea unor dispoziții de drept al Uniunii, indiferent de condițiile în care acestea sunt aplicabile, în situații pe care autorii tratatelor sau legiuitorul Uniunii nu au considerat util să le includă în domeniul de aplicare al acestor dispoziții. Astfel, nu este rezonabil ca competența Curții să varieze în funcție de împrejurarea că domeniul de aplicare al dispoziției relevante a fost delimitat prin intermediul unei definiții pozitive sau prin instituirea anumitor cazuri de excludere, aceste două tehnici legislative putând fi utilizate fără distincție (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctele 38 și 39, precum și jurisprudența citată).

48 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la prima întrebare în cauza C-382/18 că Curtea este competentă, în temeiul articolului 267 TFUE, să interpreteze articolul 6 din Directiva 2003/86 într-o situație în care o instanță este chemată să se pronunțe cu privire la o cerere de intrare și de ședere formulată de un resortisant al unei țări terțe, membru al familiei unui cetățean al Uniunii care nu și-a exercitat dreptul de liberă circulație, atunci când această dispoziție a devenit aplicabilă într-o astfel de situație, în mod direct și necondiționat, în temeiul dreptului național.

Cu privire la prima și la a doua întrebare adresate în cauza C-381/18, precum și la a doua și la a treia întrebare adresate în cauza C-382/18

49 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări adresate în cauza C-381/18, precum și al celei de a doua și al celei de a treia întrebări în cauza C-382/18, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/86 trebuie interpretat în sensul că se opune unei practici naționale în temeiul căreia autoritățile competente pot, din motive de ordine publică, pe de o parte, să respingă o cerere de intrare și de ședere întemeiată pe această directivă pe baza unei condamnări penale intervenite în timpul unei șederi anterioare pe teritoriul statului membru în cauză și, pe de altă parte, să retragă un permis de ședere întemeiat pe directiva menționată sau să refuze reînnoirea acestuia atunci când împotriva solicitantului a fost pronunțată o pedeapsă suficient de severă în raport cu durata șederii.

50 Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2003/86 prevede că statele membre pot respinge o cerere de intrare și de ședere întemeiată pe această directivă din motive de ordine publică, de siguranță publică sau de sănătate publică.

51 În ceea ce privește articolul 6 alineatul (2) primul paragraf din directiva menționată, acesta prevede că statele membre pot, din aceleași motive, să retragă un permis de ședere întemeiat pe aceeași directivă sau să refuze reînnoirea sa.

52 Rezultă că statele membre pot adopta deciziile prevăzute la articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/86 printre altele atunci când resortisantul unei țări terțe în cauză trebuie considerat ca reprezentând o amenințare la adresa ordinii publice.

53 În acest context, pentru a determina conținutul noțiunii de „motive de ordine publică”, în sensul acestor dispoziții, trebuie amintit că dintr-o jurisprudență constantă a Curții reiese că un cetățean al Uniunii care și-a exercitat dreptul la liberă circulație și anumiți membri ai familiei sale nu pot fi considerați ca reprezentând o amenințare la adresa ordinii publice decât dacă conduita lor individuală reprezintă o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății statului membru în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 aprilie 2004, Orfanopoulos și Oliveri, C-482/01 și C-493/01, EU:C:2004:262, punctele 66 și 67, precum și Hotărârea din 5 iunie 2018, Coman și alții, C-673/16, EU:C:2018:385, punctul 44).

54 În aceste condiții, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 28-30 din hotărârea pronunțată astăzi, E. P. (Amenințare la adresa ordinii publice) (C-380/18), nu toate referirile legiuitorului Uniunii la noțiunea de „amenințare pentru ordinea publică” trebuie să fie înțelese în mod necesar ca făcând trimitere exclusiv la o conduită individuală care reprezintă o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății statului membru în cauză.

55 Prin urmare, este necesar, pentru a preciza conținutul noțiunii de „motive de ordine publică”, în sensul articolului 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/86, să se țină seama de termenii acestor dispoziții, de contextul acestora și de obiectivele urmărite de legislația din care fac parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 iunie 2015, T., C-373/13, EU:C:2015:413, punctul 58, și Hotărârea din 4 aprilie 2017, Fahimian, C-544/15, EU:C:2017:255, punctul 30). Geneza unei dispoziții a dreptului Uniunii poate de asemenea să ofere elemente importante pentru interpretarea acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 octombrie 2019, Planet49, C-673/17, EU:C:2019:801, punctul 48 și jurisprudența citată).

56 În ceea ce privește, în primul rând, formularea articolului 6 alineatele (1) și (2) din această directivă, trebuie să se observe că, spre deosebire printre altele de articolul 27 alineatul (2) din Directiva 2004/38, aceasta nu impune în mod expres ca conduita persoanei în cauză să reprezinte o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății pentru ca persoana respectivă să poată fi considerată o amenințare la adresa ordinii publice.

57 În această privință, trebuie să se sublinieze că, deși articolul 6 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2003/86 prevede că statele membre țin seama printre altele de gravitatea sau de natura atingerii la adresa ordinii publice comise de această persoană sau de pericolul pe care îl poate reprezenta respectiva persoană, obligația menționată face trimitere la un standard mult mai puțin exigent decât cel care rezultă din jurisprudența menționată la punctul 53 din prezenta hotărâre. În special, pe lângă faptul că obligația menționată nu impune autorităților competente să se întemeieze, în mod sistematic, pe pericolul real și prezent pe care îl reprezintă conduita persoanei respective, aceasta nu stabilește nicio legătură între noțiunea de „amenințare la adresa ordinii publice” și riscul de a aduce atingere unui interes fundamental al societății.

58 În ceea ce privește, în al doilea rând, contextul în care se înscrie articolul 6 alineatele (1) și (2) din directiva menționată, trebuie să se arate că considerentul (14) al acesteia precizează că noțiunea de „ordine publică” se poate referi la o condamnare pentru o infracțiune gravă, ceea ce sugerează că simpla existență a unei astfel de condamnări ar putea fi suficientă pentru a stabili existența unei amenințări la adresa ordinii publice, în sensul directivei menționate, fără a fi necesar să se stabilească existența unei amenințări reale, prezente și suficient de grave la adresa unui interes fundamental al societății statului membru în cauză.

59 În ceea ce privește, în al treilea rând, geneza acestui articol 6, din Propunerile modificate de directivă a Consiliului privind dreptul la reîntregirea familiei [COM(2000) 624 final și COM(2002) 225 final], aflate la originea Directivei 2003/86, reiese că se avea în vedere inițial să se impună ca motivele de ordine publică să fie întemeiate exclusiv pe conduita membrului de familie în cauză. Această restrângere a marjei de manevră recunoscute statelor membre în aplicarea articolului 6 din această directivă nu a fost însă reținută în cele din urmă de legiuitorul Uniunii.

60 În al patrulea rând, în ceea ce privește obiectivul urmărit de Directiva 2003/86, reiese din jurisprudența Curții că această directivă urmărește să favorizeze reîntregirea familiei și să acorde o protecție resortisanților țărilor terțe, în special minorilor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S, C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 44, precum și Hotărârea din 13 martie 2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, punctul 45).

61 În vederea realizării acestui obiectiv, articolul 4 alineatul (1) din directiva menționată impune statelor membre obligații pozitive precise, cărora le corespund drepturi subiective clar definite. Acesta le impune astfel obligația de a autoriza reîntregirea familiei anumitor membri ai familiei susținătorului reîntregirii fără a putea exercita marja lor de apreciere, în măsura în care condițiile prevăzute în capitolul IV din aceeași directivă, în care figurează articolul 6 din aceasta, sunt îndeplinite (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 iulie 2015, K și A, C-153/14, EU:C:2015:453, punctele 45 și 46, precum și Hotărârea din 13 martie 2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, punctul 46).

62 În aceste condiții, întrucât autorizarea reîntregirii familiei constituie regula generală, articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/86 trebuie interpretat în mod strict, iar marja de manevră pe care o recunoaște statelor membre nu trebuie să fie utilizată de acestea într-un mod ce ar aduce atingere obiectivului directivei menționate și efectului util al acesteia (a se vedea prin analogie Hotărârea din 9 iulie 2015, K și A, C-153/14, EU:C:2015:453, punctul 50, precum și Hotărârea din 7 noiembrie 2018, C și A, C-257/17, EU:C:2018:876, punctul 51).

63 Cu toate acestea, având în vedere elementele menționate la punctele 56-59 din prezenta hotărâre, din alegerile efectuate de legiuitorul Uniunii rezultă că această limitare a marjei de manevră a statelor membre nu poate exclude ca autoritățile competente să aplice articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/86 întemeindu-se pe simpla împrejurare că persoana în cauză a fost condamnată pentru săvârșirea unei infracțiuni, fără a fi obligate să demonstreze că conduita individuală a acestei persoane reprezintă o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății statului membru în cauză.

64 În schimb, în conformitate cu principiul proporționalității, care face parte dintre principiile generale ale dreptului Uniunii, practica națională de aplicare a acestor dispoziții nu poate, printre altele, să depășească ceea ce este necesar pentru a garanta menținerea ordinii publice (a se vedea prin analogie Hotărârea din 9 iulie 2015, K și A, C-153/14, EU:C:2015:453, punctul 51).

65 Rezultă că autoritățile competente nu pot considera în mod automat că un resortisant al unei țări terțe constituie o amenințare la adresa ordinii publice, în sensul articolului 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/86, pentru simplul motiv că a făcut obiectul unei condamnări penale.

66 Astfel, aceste autorități nu pot stabili că un resortisant al unei țări terțe constituie o amenințare la adresa ordinii publice, întemeindu-se pe simpla împrejurare că resortisantul respectiv a fost condamnat pentru săvârșirea unei infracțiuni, decât dacă această infracțiune este de o gravitate sau de o asemenea natură încât este necesar să se excludă șederea acestui resortisant pe teritoriul statului membru în cauză.

67 Concluzia menționată este de altfel susținută atât de trimiterea la noțiunea de „condamnare pentru o infracțiune gravă”, care figurează în considerentul (14) al Directivei 2003/86, cât și, în ceea ce privește în mod specific retragerea sau refuzul reînnoirii unui permis de ședere, de cerința de a lua în considerare gravitatea sau natura infracțiunii săvârșite, impusă la articolul 6 alineatul (2) al doilea paragraf din această directivă.

68 În plus, înainte de a adopta o decizie negativă întemeiată pe articolul 6 din directiva menționată, autoritățile competente trebuie să realizeze, în conformitate cu articolul 17 din aceeași directivă, o apreciere individuală a situației persoanei în cauză, ținând seama în mod adecvat de natura și de soliditatea legăturilor de familie ale persoanei respective, de durata rezidenței sale în statul membru, precum și de existența unor legături familiale, culturale sau sociale cu țara de origine (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 martie 2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, punctul 58 și jurisprudența citată).

69 Revine instanței de trimitere sarcina de a verifica dacă practica națională în cauză în litigiile principale îndeplinește aceste cerințe.

70 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima și la a doua întrebare în cauza C-381/18, precum și la a doua și la a treia întrebare în cauza C-382/18 că articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/86 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei practici naționale în temeiul căreia autoritățile competente pot, din motive de ordine publică, pe de o parte, să respingă o cerere de intrare și de ședere întemeiată pe această directivă pe baza unei condamnări penale intervenite în timpul unei ședere anterioare pe teritoriul statului membru în cauză și, pe de altă parte, să retragă un permis de ședere întemeiat pe directiva menționată sau să refuze reînnoirea acestuia atunci când împotriva solicitantului a fost pronunțată o pedeapsă suficient de severă în raport cu durata șederii, cu condiția ca această practică să se aplice numai dacă infracțiunea care a justificat condamnarea penală în cauză prezintă o gravitate suficientă pentru a se stabili că este necesar să se excludă șederea acestui solicitant și ca autoritățile respective să realizeze o apreciere individuală prevăzută la articolul 17 din aceeași directivă, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

71 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

1) **Curtea este competentă, în temeiul articolului 267 TFUE, să interpreteze articolul 6 din Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei într-o situație în care o instanță este chemată să se pronunțe cu privire la o cerere de intrare și de ședere formulată de un resortisant al unei țări terțe, membru al familiei unui cetățean al Uniunii care nu și-a exercitat dreptul de liberă circulație, atunci când această dispoziție a devenit aplicabilă într-o astfel de situație, în mod direct și necondiționat, în temeiul dreptului național.**

2) **Articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/86 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei practici naționale în temeiul căreia autoritățile competente pot, din motive de ordine publică, pe de o parte, să respingă o cerere de intrare și de ședere întemeiată pe această directivă pe baza unei condamnări penale intervenite în timpul unei șederi anterioare pe teritoriul statului membru în cauză și, pe de altă parte, să retragă un permis de ședere întemeiat pe directiva menționată sau să refuze reînnoirea acestuia atunci când împotriva solicitantului a fost pronunțată o pedeapsă suficient de severă în raport cu durata șederii, cu condiția ca această practică să se aplice numai dacă infracțiunea care a justificat condamnarea penală în cauză prezintă o gravitate suficientă pentru a se stabili că este necesar să se excludă șederea acestui solicitant și ca autoritățile respective să realizeze o apreciere individuală prevăzută la articolul 17 din aceeași directivă, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere.**

Semnături